

Le passé pour l'avenir ? De quels manuels d'histoire l'Europe a-t-elle besoin au XXIe siècle ?

Aus der Vergangenheit für die Zukunft lernen?
Welches Geschichtsbuch braucht Europa im 21. Jahrhundert?

Przeszłość dla przyszłości?
Jakiego podręcznika do nauki historii potrzebuje Europa
na początku XXI wieku?

15-16/09/2022

*European Forum for Reconciliation and Cooperation
in History and Social Sciences Education*

PAN
ACADEMIE POLONAISE
DES SCIENCES
Centre Scientifique à Paris
POLISH ACADEMY OF SCIENCES

IEI LEIBNIZ-INSTITUT
FÜR BILDUNGSMEDIEN
| Georg-Eckert-Institut

**EF
REC** European Forum
for Reconciliation

CENTRUM BADAŃ HISTORYCZNYCH
Polskiej Akademii Nauk w Berlinie
ZENTRUM FÜR HISTORISCHE FORSCHUNG BERLIN
der Polnischen Akademie der Wissenschaften

Institut des
sciences sociales
du politique

ISI **cnrs**

**FUNDACJA WSPÓŁPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT**

PRZESZŁOŚĆ DLA PRZYSZŁOŚCI?

JAKIEGO PODRĘCZNIKA DO HISTORII POTRZEBUJE EUROPA W XXI WIEKU?

*Konferencja European Forum for Reconciliation and Cooperation in
History and Social Sciences Education*

15/09/2022 – 16/09/2022

**Polska Akademia Nauk
Stacja Naukowa w Paryżu
74 rue Lauriston
75116 Paryż**

Realizacja dwóch pierwszych w Unii Europejskiej transnarodowych szkolnych podręczników do nauczania historii, francusko-niemieckiego „Histoire-Geschichte” (2006-2011) oraz polsko-niemieckiego „Europa. Nasza historia / Europa – Unsere Geschichte” (2008-2020) była możliwa dzięki ścisłej współpracy środowisk naukowych i rządów trzech państw UE, które również w innych dziedzinach współpracują w ramach tzw. Trójkąta Weimarskiego. Inne realizowane w Europie i na świecie podręcznikowe projekty bi- lub multilateralne mają głównie charakter materiałów pomocniczych w nauczaniu szkolnym. Jednym z najważniejszych i najbardziej udanych jest „Joint History Project” zrealizowany w latach 1999-2019, obejmujący 13 państw regionu Europy Południowo-Wschodniej. Wszystkie te projekty łączą proces pojednania pomiędzy narodami i państwami, których wzajemne relacje charakteryzuje trudna i dramatyczna przeszłość.

Konferencja „Przeszłość dla przyszłości: Jakiego podręcznika do historii potrzebują Europejczycy w XXI w.?” jest kolejnym spotkaniem historyków-akademików oraz nauczycieli historii w ramach zainicjowanego przez Leibniz-Institut für Bildungsmedien | Georg-Eckert-Institut projektu European Forum for Reconciliation and Cooperation in History and Social Sciences Education, zrzeszającego inicjatywy bi- lub multilateralne, w tym komisje podręcznikowe i komisje historyków, działające na rzecz dialogu podręcznikowego. Paryska konferencja poświęcona będzie podsumowaniu doświadczeń z realizacji wyżej wspomnianych projektów francusko-niemieckiego i polsko-niemieckiego podręcznika do historii a także innych przedsięwzięć zmierzających do opracowania transnarodowych materiałów do nauczania historii. Naszym celem jest zarówno refleksja nad sposobem narracji o historii Europy w podręcznikach transnarodowych, jak i nad efektami ich zastosowania w dydaktyce historii na szkolnym poziomie nauczania w różnych krajach Unii Europejskiej.

Istotne problemy, które poddamy pod dyskusję, to m.in. obszary kulturowe Europy, sposób przedstawienia ich w europejskich podręcznikach oraz rola wieloetnicznych obszarów przygranicznych („Regiony, które łączą i dzielą”) w kontekście tzw. *histoire croisée* lub *Verflechtungsgeschichte* różnych części Europy.

Równie istotną kwestią jest wskazanie możliwych pól współpracy i inicjatyw wykraczających poza obszar państw UE. Wojna prowadzona przez Federację Rosyjską przeciwko Ukrainie oraz negocjacje na temat członkostwa Ukrainy w UE skłaniają do zastanowienia się nad szansami stworzenia projektu, którego celem byłoby opracowanie materiałów do nauczania historii Ukrainy w szerszym kontekście historii Europy i ich wykorzystanie w praktyce szkolnej zarówno w Ukrainie, jak i państwach UE.

Uczestnikami dwudniowej konferencji będą zaproszeni historycy, przedstawiciele nauk społecznych, *public intellectuals*, nauczyciele z Niemiec, Polski i Francji pracujący na co dzień z podręcznikami francusko-niemieckim i polsko-niemieckim, a także osoby związane ze światem polityki i dyplomacji kulturowej, które były i pozostają zaangażowane w różne transnarodowe projekty materiałów do nauczania historii.

Organizatorzy: *Polska Akademia Nauk Stacja Naukowa w Paryżu*
 Centrum Badań Historycznych Polskiej Akademii Nauk w Berlinie
 Leibniz-Institut für Bildungsmedien / Georg-Eckert-Institut w Brunszwiku
 Institut des sciences sociales du politique (CNRS-Université Paris Nanterre-
 ENS Paris-Saclay)

Partnerzy: *Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej*

**PRZESZŁOŚĆ DLA PRZYSZŁOŚCI?
JAKIEGO PODRĘCZNIKA DO HISTORII POTRZEBUJE
EUROPA W XXI WIEKU?**

*Konferencja European Forum for Reconciliation and Cooperation in History and Social
Sciences Education*

15/09/2022 – 16/09/2022

Polska Akademia Nauk
Stacja Naukowa w Paryżu
74 rue Lauriston
75116 Paryż

PROGRAM

CZWARTEK 15 WRZEŚNIA 9.00 – 19.30

9.00-9.30 **Otwarcie konferencji**

Dr Magdalena Sajdak, Dyrektor Polskiej Akademii Nauk Stacji Naukowej
w Paryżu

Véronique Roger-Lacan, J.E. Stała Przedstawiciel Francji przy UNESCO

Dr Peter Reuss, J.E. Stały Przedstawiciel Niemiec przy UNESCO

Marta Szlifirska, Zastępczyni Stałego Przedstawiciela Polski przy UNESCO

Vadym Omelchenko, J.E. Stały Przedstawiciel Ukrainy przy UNESCO – *t.b.c.*

9.30-10.00 **Wykład otwierający: *Transnarodowe podręczniki do nauczania historii***

Prof. Eckhardt Fuchs (Braunschweig)

10.00-12.00 **Sesja referatowa: *Europejskie Forum na Rzecz Pojednania i Współpracy
w Dziedzinie Edukacji Historycznej i Nauk Społecznych: cele, wyniki,
perspektywy***

Moderacja: Prof. Eckhardt Fuchs (Braunschweig)

Uczestnicy: PD Steffen Sammler, Dr Marcin Wiatr, Patrycja Czerwińska (Braunschweig)

12.00-13.00 Lunch

13.00-15.00 **Dyskusja panelowa: *Porównanie doświadczeń z pracy nad podręcznikami polsko-niemieckim „Europa – Unsere Geschichte / Europa. Nasza historia” i francusko-niemieckim „Histoire / Geschichte”***

Moderacja: Prof. Igor Kąkolewski (Berlin)

Uczestnicy: Prof. Ulrich Pfeil (Metz), Prof. Hans-Jürgen Bömelburg (Gießen), Prof. Violetta Julkowska (Poznań)

15.00-15.30 Przerwa kawowa

15.30-17.30 **Sesja referatowa: *W poszukiwaniu „trzeciej Europy?” Europa Środkowowschodnia w narracji serii podręcznikowych: „Histoire / Geschichte” oraz „Europa – Unsere Geschichte / Europa. Nasza historia”***

Moderacja: Prof. Ulrich Pfeil (Metz)

Uczestnicy: Prof. Etienne François (Berlin), Prof. Igor Kąkolewski (Berlin), Prof. Corine Defrance (Paryż), Dr Dominik Pick (Berlin), Wiesława Araszkiewicz (Szamotuły)

17.30-18.00 Przerwa kawowa

18.00-19.30 **Dyskusja panelowa: *Nauczanie historii na podstawie podręczników narodowych i binacjonalnych we Francji, Niemczech i Polsce. Doświadczenia nauczycieli***

Moderacja: Dr Marcin Wiatr (Braunschweig) i Dr Dominik Pick (Berlin)

Uczestnicy: Barbara Serrier (Berlin) Margit Sachse (Darmstadt), Anita Kopczyńska (Warszawa), Joanna Pick (Berlin), Daniel Freudenreich (Frankfurt/O)

9.00-11.15 **Dyskusja panelowa: *Między konfliktem a zbliżeniem. Nowe transnarodowe projekty nauczania historii: Niemcy-Rosja oraz Polska-Rosja-Ukraina***

Moderacja: Dr Ewa Tartakowsky (Paryż)

Uczestnicy: Dr Oksana Zorych (Kijów/Paryż), Agnieszka Jaczyńska (Zamość), Dr Emmanuelle Hébert (Louvain-la-Neuve), Lena Radauer (Lüneburg)

11.30-13.00 **Sesja referatowa: *Między konfliktem a zbliżeniem. Transnarodowe projekty nauczania historii: Mołdawia, Bałkany, Turcja, Izrael-Palestyna***

Moderacja: Dr Ewa Tartakowsky (Paryż)

Uczestnicy: Aurélie Stern (EHESS Paryż i Istambuł), Prof. Dubravka Stojanović (Belgrad), Prof. Sergiu Musteata (Kiszyniów), Dr Achim Rohde (Berlin)

13.00-14.00 Lunch

14.00-15.30 **Dyskusja panelowa: *Między konfliktem a zbliżeniem. Doświadczenia z prac Polsko-Ukraińskiej Komisji Podręcznikowej, Niemiecko-Ukraińskiej Komisji Historyków i Niemiecko-Rosyjskiej Komisji Historyków***

Moderacja: Dr Emmanuelle Hébert (Louvain-la-Neuve)

Uczestnicy: Prof. Karol Sanojca (Wrocław), Prof. Miloš Režník (Warszawa), Prof. Olena Malynovska (Kyiv/Braunschweig)

15.30-16.00 Przerwa kawowa

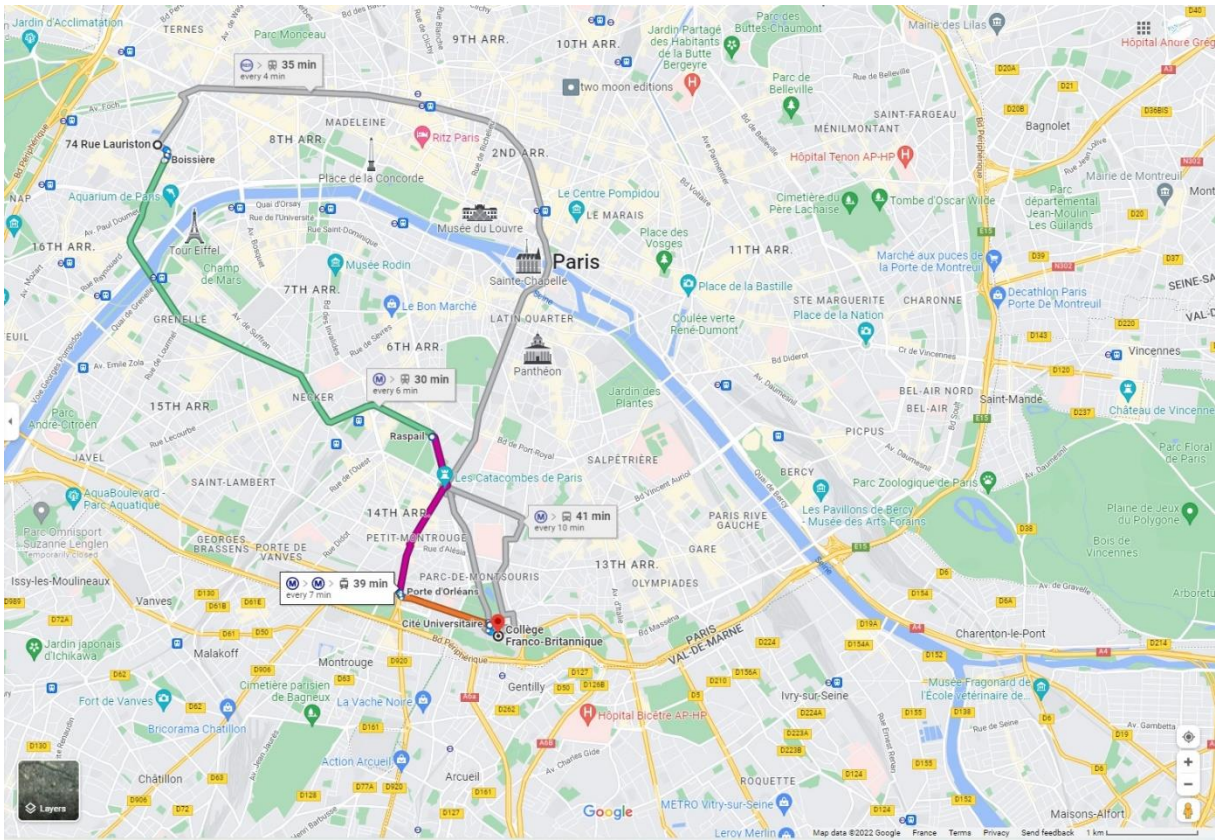
16.00-17.30 **Dyskusja panelowa: *Zapomniane centrum Europy? Jak powinniśmy dzisiaj nauczać historii Ukrainy w krajach UE, a historię Europy w Ukrainie?***

Moderacja: PD Steffen Sammler (Braunschweig)

Uczestnicy: Prof. Thomas Serrier (Lille), Prof. Jurij Shapoval (Kijów/Braunschweig), Prof. Karol Sanojca (Wrocław), Dr Katarzyna Moskiewicz (Poznań)

The event takes place at the Polish Academy of Sciences Scientific Center in Paris at

[74 Rue Lauriston, 75116 Paris.](https://www.google.com/maps/place/74+Rue+Lauriston,+75116+Paris,France/@48.851444,2.311111,15z)

From Cité Universitaire you can get to the Scientific Center:

M4 : From Porte d'Orléans to Raspail

M6 : From Raspail to Boissière